

**Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska
dla Gminy Miasto Marki
na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029
za okres od 1 stycznia 2022 roku
do 31 grudnia 2023 roku**

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku**

Zamawiający:

Gmina Miasto Marki – Urząd Miasta Marki

Al. Marszałka J. Piłsudskiego 95

05-270 Marki

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Maczka 6/36

71-050 Szczecin

Nadzór merytoryczny:

Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Urząd Miasta Marki

Spis treści

Spis treści	3
1.1. Podstawa prawna wykonania raportu	5
1.2. Cel wykonania raportu	5
1.3. Zakres opracowania oraz okres sprawozdawczy	6
1.4. Źródła danych	6
2. Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki	8
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska	9
5. Analiza wskaźników monitorowania efektywności Programu Ochrony Środowiska ..	56
5. Ocena postępu wdrażania POŚ oraz ocena rozbieżności pomiędzy przyjętym w Programie celami a ich wykonaniem	58
6. Analiza wydatków poniesionych na ochronę środowiska	60
7. Propozycja zmian w założeniach podstawowego programu poprzez wykazanie nowych przedsięwzięć wymagających wprowadzenia, bądź weryfikacji przyjętego Programu.....	62
8. Podsumowanie	63

Spis tabel

TABELA 1. ZADANIA ZREALIZOWANE W LATACH 2022-2023 WYZNACZONE W POŚ	10
TABELA 2. ZADANIA ZREALIZOWANE W LATACH 2022-2023 A NIE WYZNACZONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIASTO MARKI.....	55
TABELA 3. WSKAŹNIKI MONITOROWANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY MIASTO MARKI NA LATA 2022-2025 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2026-2029.....	57
TABELA 4. STOPIEŃ REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW WYZNACZONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA.....	58
TABELA 5. KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA WYZNACZONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2022-2023	60
TABELA 6. KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2022-2023, ALE NIE WYZNACZONYCH W PROGRAMIE OCHRONY ŚRODOWISKA	61
TABELA 7. ŁĄCZNE KOSZTY PONIESIONE NA REALIZACJĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA W LATACH 2022-2023	61

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna wykonania raportu

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska organ wykonawczy gminy co 2 lata przedstawia Radzie Miasta Marki raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Przygotowanie niniejszego Raportu ma na celu zebranie w jednym dokumencie danych, które będą stanowiły podstawę do oceny stanu realizacji celów wynikających z Programu Ochrony Środowiska.

„Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2023 roku”, zwany dalej Raportem, jest dokumentem, w którym przeprowadzona została analiza wykonania zadań określonych ww. Programie Ochrony Środowiska. Dokument ten prezentuje postępy w realizacji zadań z zakresu ochrony i poprawy stanu środowiska zapisanych w Programie.

1.2. Cel wykonania raportu

Opracowanie Raportu z wykonania „Programu Ochrony dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2023 roku” ma na celu:

- przegląd i weryfikację priorytetów ekologicznych zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki (POŚ),
- dokonanie oceny prowadzonych działań pod kątem ich zgodności z celami wyznaczonymi w POŚ,
- analizę źródeł finansowania przedsięwzięć zrealizowanych w ramach POŚ,
- wskazanie barier w realizacji działań zaplanowanych w ramach POŚ,
- wskazanie optymalnych metod monitorowania i sprawozdawczości działań planowanych do realizacji w latach kolejnych,
- zidentyfikowanie problemów związanych z ochroną środowiska poprzez

wypełnienie ustawowego obowiązku zawartego w art. 18 ust. 2 ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

1.3. Zakres opracowania oraz okres sprawozdawczy

Okres za jaki sporządzany jest „Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2023 roku”. W związku z brakiem wytycznych określających formę oraz zakres „Raportu”, sporządzone opracowanie, zgodnie z umową powinno zawierać niżej wymienione informacje:

- analizę stopnia realizacji działań określonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” za okres od 1 stycznia 2022 do 31 grudnia 2023 roku” m.in. poprzez zestawienie ilościowe i jakościowe zrealizowanych oraz niezrealizowanych zadań (z uwzględnieniem powodów ich niezrealizowania),
- analizę wydatków poniesionych na realizację zadań w wyznaczonym okresie sprawozdawczym,
- monitoring realizacji dokumentu z uwzględnieniem wskaźników wskazanych w ww. dokumencie.
- podsumowanie i wnioski.

1.4. Źródła danych

Celem sporządzenia Raportu zwrócono się do następujących jednostek i podmiotów organizacyjnych z prośbą o udzielenie informacji o stopniu realizacji wyznaczonych w POŚ zadań:

- Urząd Miasta Marki,
- Nadleśnictwo Drewnica,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie,

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"**

- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Warszawie,
- Główny Inspektor Sanitarny,
- Wodociąg Marecki Sp. z o.o..

Dane zostały pozyskane również z Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl). Na ich podstawie opracowano Raport z Programu Ochrony Środowiska za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku.

2. Cele Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki

W „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029” w ramach poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa naturalnego oraz w ramach ochrony zasobów naturalnych uwzględniono łącznie 9 obszarów interwencji i wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- I. Poprawa jakości powietrza,
- II. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców gminy,
- III. Zwiększenie wiedzy społeczeństwa o zjawisko PEM i poziomy PEM w otoczeniu,
- IV. Osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych,
- V. Poprawa systemu gospodarki wodno-ściekowej,
- VI. Ochrona gleb i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
- VII. Racjonalna gospodarka odpadami,
- VIII. Ochrona ekosystemów i walorów przyrodniczych gminy,
- IX. Ochrona środowiska przed poważnymi awariami.

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska

Tabela 1 przedstawia listę zadań wyznaczonych do realizacji na lata 2022-2023, wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za realizację, kosztów, opisów zadań oraz opis przyczyn ich ewentualnego niezrealizowania.

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

Tabela 1. Zadania zrealizowane w latach 2022-2023 wyznaczone w POŚ

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA								
1.	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w budownictwie jednorodzinnym na terenie gminy	mieszkańcy	b.d.	b.d.	b.d.	Zadanie realizowane przez osoby prywatne, zależne od potrzeb i posiadanych środków finansowych	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
2.	Zabudowa fotowoltaiki na terenie SUW przy ul. Żeromskiego	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	-	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane	brak źródeł finansowania inwestycji
3.	Ograniczenie emisji zanieczyszczeń powstających ze spalania paliw na potrzeby centralnego ogrzewania	Mieszkańcy / Mieszkańcy przy wsparciu z Urzędu Miasta Marki (WOŚ), WFOŚiGW	66 239,15	66 776,25	środki własne mieszkańców, środki własne Gminy Miasto Marki	Na podstawie przyjętych uchwał przez Radę Miasta Marki, Gmina Miasto Marki udzielała dotacji celowych z budżetu Gminy Miasto Marki na zadania służące ochronie środowiska a polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń poprzez trwałą zmianę istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym na ekologiczne w budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie miasta Marki. Liczba zlikwidowanych	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						urządzeń grzewczych na paliwo stałe: 2022 r. – 9 szt. W 2022 roku dzięki udzielonym dotacjom, właściciele powyższych 9 nieruchomości, ogrzali nowymi źródłami 1 259,5 m² powierzchni oraz nie spalili paliwa stałego w następującej ilości: 24,5 ton węgla i 18,5m³ drewna. 2023 r. – 9 szt. W 2023 roku dzięki udzielonym dotacjom, właściciele powyższych 9 nieruchomości, ogrzali nowymi źródłami 1 201,0 m² powierzchni oraz nie spalili paliwa stałego w następującej ilości: 29,5 ton węgla i 10,0 m³ drewna		
4.	Eliminacja pozaklasowych pieców z lokali komunalnych	Zakład Usług Komunalnych	21 261,72	15 098,36	środki własne Gminy Miasto Marki	Wymiana źródła ogrzewania w momencie wyeksploatowania używanego przez lokatora pieca. Eliminowane piece pozaklasowe w lokalach komunalnych, zastępowane są grzejnikami	zadanie w trakcie realizacji	Wymiana źródła ogrzewania w momencie wyeksploatowania używanego przez lokatora. Brak środków

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						elektrycznymi na podczerwień, grzejnikami konwektorowymi lub piecami elektrycznymi do CO np. marki BOSCH o mocy 6kW.		finansowych na działania na większą skalę.
5.	Prowadzenie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków	Prowadzenie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków	W ramach obowiązków statutowych			Bazę ZONE prowadzi Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB), przy czym do zadań Gminy należy wprowadzanie deklaracji CEEB, składanych przez właścicieli nieruchomości, do bazy	Zadanie realizowane na bieżąco	-
6.	Przyłącze gazowe do lokali na osiedlu Wspólna i Grunwaldzka	Zakład Usług Komunalnych	20 973,39	1 779,81	środki własne Gminy Miasto Marki, środki z programu Polski Ład	Przedmiotem zamówienia jest wymiana źródeł ciepła w lokalach komunalnych, zaplanowane do realizacji w latach 2023-2025. Zadanie realizowane będzie w budynkach komunalnych m.in. Na Osiedlu Wspólna oraz Grunwaldzka. Wykonana dokumentacja projektowa do lokali. Wykonano przyłącza do większości budynków	Zadanie zrealizowane częściowo	Przedłużając a się procedura przetargowa. Brak środków. Wstrzymanie wykonywania nowych przyłączy gazowych przez gestora sieci

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						na os. Wspólna i Grunwaldzka		
7.	Termomodernizacja budynków komunalnych na osiedlu Wspólna i Grunwaldzka	Zakład Usług Komunalnych	16 279,76	9 632,90	środki własne Gminy Miasto Marki	Zadanie realizowane będzie w budynkach komunalnych w następujących lokalizacjach:	zadanie w trakcie realizacji	Zadanie realizowane w sposób ciągły (co roku) w miarę potrzeb i możliwości finansowych
8.	Kontrola posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków	Urząd Miasta Marki	0,00	0,00	-	W okresach grzewczych pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki w 2022 i 2023 roku przeprowadzali kontrole posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków. W trakcie kontroli mieszkańcy otrzymywali informacje dotyczące prawidłowego rozpalania w piecach i szkodliwości spalania odpadów. Liczba przeprowadzonych kontroli posesji pod względem podejrzenia spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków:	Zadanie realizowane na bieżąco	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						2022 r. – 20; 2023 r. – 30.		
			30 750,00	0,00 (środki za zadanie realizowane w 2023 roku wydatkowane w 2024 roku)	środki własne Gminy Miasto Marki	W latach 2022-2023 przeprowadzano kontrole dronem nad nieruchomościami. W trakcie badania dronem nie stwierdzono spalania odpadów (aparatura pomiarowa nie wykazała przekroczeń substancji szkodliwych w dymie), stwierdzono natomiast przekroczenia pyłów PM2,5 i PM10. W 2023 roku nie poniesiono wydatków z tego tytułu, gdyż aneksowano umowę i wydatek za 2023 rok został poniesiony w 2024 roku. Liczba przeprowadzonych kontroli dronem: 2022 r. - 144 nieruchomości, 2023 r. - 80 nieruchomości. Na części nieruchomości pomiary wykazały		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						podwyższony, wysoko, bądź bardzo wysoki poziom pyłów zawieszonych (PM), mogący sugerować spalanie niskiej jakości paliwa - żaden wynik nie wykazał spalania niedozwolonych substancji.		
			3 849,70	0,00	środki własne Gminy Miasto Marki, dotacja (1 910,00 zł) (Samorząd Województwa Mazowieckiego)	Zakup narzędzi służących do kontroli palenisk domowych na terenie Gminy Miasto Marki. Gmina otrzymała środki (dotację) z Samorządu Województwa Mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza” w wysokości 1 910,00 zł. W trakcie kontroli nieruchomości pod względem spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków, pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki mają możliwość dokonania kontroli		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						wilgotności wykorzystywanego paliwa stałego.		
9.	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania energią	Urząd Miasta Marki	W ramach obowiązków statutowych			Bazę ZONE prowadzi Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB), przy czym do zadań Gminy należy wprowadzanie deklaracji CEEB, składanych przez właścicieli nieruchomości, do bazy. Zamieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Marki (marki.pl)	Zadanie realizowane na bieżąco	-
10.	Wymiana oświetlenia tradycyjnego na energooszczędne, wymiana urządzeń gospodarstwa domowego na energooszczędne	Mieszkańcy Gminy	b.d.	b.d.	środki własne	-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	
11.	Budowa oświetlenia ulicznego w technologii LED	Urząd Miasta Marki (WID)	251 580,60	448 110,53	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonano oświetlenia drogowe na ulicy Nauczycielska, Wesola, Pastelowa, Dzika, Gorzowska, Sikorskiego, Zbożowa oraz na górcie saneczkowej	Zadanie zrealizowane	-
12.	Aktualizacja „Projektu założeń do planu	Urząd Miasta Marki (WPS)	13 990,00	-	środki własne Gminy Miasto	Opracowanie dokumentu	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
	zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”				Marki			
13.	Aktualizacja „Planu gospodarki niskoemisyjnej”	Urząd Miasta Marki (WPS)	18327	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Opracowanie dokumentu	Zadanie zrealizowane	-
14.	Edukowanie i informowanie mieszkańców o szkodliwości i zakazie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz na powierzchni gruntu	Urząd Miasta Marki	0,00	0,00	-	Urząd Miasta Marki regularnie na stronie internetowej (www.marki.pl) publikuje aktualności (w okresie grzewczym) dotyczące zakazu spalania odpadów w instalacjach grzewczych budynków, prawidłowego korzystania z pieców na paliwo stałe oraz o szkodliwości spalania odpadów. Podobne aktualności publikowane są na portalu Facebook oraz w aplikacji mobilnej dla mieszkańców.	Zadanie zrealizowane	-
			8 399,16	10 026,72	środki własne Gminy Miasto Marki	Zadanie pn. „Weź sadzonkę, zadbaj o powietrze w swoim domu” zrealizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Marki na lata 2019-2026 w szczególności działań Miasta Marki w zakresie		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						ochrony powietrza oraz prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi. Akcja edukacyjna mająca na celu uświadamianie mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi (bateriami i akumulatorami), a jednocześnie poprawienie jakości powietrza: 2022 r. - w trakcie akcji przyjęto 10 500 sztuk baterii i akumulatorów, w zamian wydano 350 sztuk roślin (Zamiokulkas), drugie tyle baterii mieszkańcy dostarczyli po zakończeniu wydawania roślin, łącznie zebrano ponad 21 000 sztuk baterii i akumulatorów 2023 r. - w trakcie akcji przyjęto 14 000 sztuk baterii i akumulatorów, w zamian wydano 400 sztuk roślin (Zamiokulkas)		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
			3 441,82	3 442,88	środki własne Gminy Miasto Marki	Zakup taśm informacyjnych na nowo nasadzone drzewa. Zakupione taśmy z hasłem „Zazieleniamy Marki To drzewo produkuje tlen, filtruje powietrze i chroni klimat” zostały umieszczone na palikach nowo posadzonych drzew, to jeden z elementów edukacji ekologicznej		
15.	System informowania mieszkańców o stanie jakości powietrza w mieście	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	20 130,18	20 479,50	środki własne Gminy Miasto Marki	Od 2018 roku na obszarze Marek zamontowanych jest 9 czujników pomiaru jakości powietrza firmy Airly. Mierzą one poziom stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10, podają temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Czujniki znajdują się w następujących miejscach: - Urząd Miasta Marki al. Marsz. J. Piłsudskiego 95, - Szkoła Podstawowa Nr 1 ul. Okólna 14,	Zadanie realizowane na bieżąco	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						- Szkoła Podstawowa Nr 2 ul. Szkolna 9, - Szkoła Podstawowa Nr 3 ul. Pomnikowa 21, - budynek dawnej Szkoły Podstawowej Nr 4 ul. Duża 3, - Zespół Szkół Nr 2 ul. Wczasowa 5, - Wodociąg Marecki Sp. z o.o. ul. Żeromskiego 30, - Wydział Monitoringu ul. Klonowa 7. - os. Kosynierów ul. Kosynierów 6. Dane z czujników są udostępniane w aplikacji na urządzenia mobilne oraz na mapie Airly. Czujniki pełnią funkcję informacyjną dla mieszkańców, którzy mogą dostosować swoją aktywność na powietrzu do panujących warunków. Jakość powietrza w Markach można na bieżąco kontrolować na internetowej mapie oraz w aplikacjach mobilnych na system		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						Android oraz iOS, a tym samym dostosować swoją aktywność na powietrzu w dniach kiedy jakość powietrza spada.		
16.	Informowanie mieszkańców o możliwości skorzystania z gminnego programu i programu rządowego „czyste powietrze”	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	W ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco	-
ZAGROŻENIA HAŁASEM								
1.	Uwzględnianie standardów akustycznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta Marki	W ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco	-
2.	Rozbudowa Al. Piłsudskiego wraz z budową drogi rowerowej na terenie Miasta Marki	Urząd Miasta Marki (WID)	2 405 172,24	11 465 027,27	ZIT, środki własne Gminy Miasto Marki	Budowa: ścieżki rowerowej, monitoringu miejskiego, przebudowa: chodników, oświetlenia, odwodnienia, sieci telekomunikacyjnej, sygnalizacji świetlnej.	Zadanie zrealizowane	-
3.	Rozbudowa dróg gminnych ulicy Saturna, ulicy Marsa, ulicy Wspólnej	Urząd Miasta Marki (WID)	762 369,20	-	ZIT, POIŚ, RFRD - Rządowy Fundusz	Budowa kanalizacji deszczowej, kanalizacji sanitarnej, wodociągu, jezdni, zjazdów,	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
	na odcinku od ulicy Marsa do dz. Nr ew. 324 obręb 0033, ulicy Ceglanej na odcinku 85,43 m od skrzyżowania z ul. Marsa w m. Marki				Rozwoju Dróg, środki własne Gminy Miasto Marki	chodników, linii oświetleniowej, drogi rowerowej, kanału technologicznego		
4.	Budowa ulicy Projektowanej 1, Projektowanej 2, Projektowanej 3 – etap I	Urząd Miasta Marki (WID)	4 134 362,08	-	RFIL, środki własne Gminy Miasto Marki	W ramach inwestycji wykonano: * usunięcie karp (wraz z wywiezieniem i utylizacją karpin) drzew i krzewów wzdłuż projektowanych ulic, * rozbiórkę istniejącej konstrukcji jezdni, chodników i zjazdów i innych elementów kolidujących z przedmiotową inwestycją, * budowę kanalizacji deszczowej, * budowę sieci kanalizacji sanitarnej wraz z odcinkami sieci kanalizacji sanitarnej do granic posesji (zakres WM), * budowę sieci wodociągowej wraz z odcinkami sieci wodociągowej do granic posesji,	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						* przebudowę uzbrojenia podziemnego i naziemnego kolidującego z ww. inwestycją (rozbiórkę/przebudowę/budowę sieci elektroenergetycznej NN, SN, infrastruktury teletechnicznej, hydrantów), * budowę jezdni, skrzyżowań, chodników zjazdów miejsc postojowych, * budowę linii oświetleniowej wzdłuż projektowanych ulic,		
5.	Przebudowa ulicy Koszalińskiej, Słupeckiej, Sadowej i Kołobrzeskiej w m. Marki	Urząd Miasta Marki (WID)	3 479 897,55	-	POIŚ, środki własne Gminy Miasto Marki	* roboty przygotowawcze, * usunięcie karp drzew i krzewów wzdłuż projektowanych ulic, * rozbiórka istniejącej konstrukcji jezdni, zjazdów, elementów drogowych kolidujących z inwestycją, * roboty ziemne, wykonanie koryta pod nową konstrukcję nawierzchni, * wyznaczenie układu geometrycznego	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						obramowania jezdni, zjazdów, chodników, miejsc postojowych i opaski drogowej, * regulacja wysokościowa urządzeń infrastruktury technicznej * wykonanie konstrukcji nawierzchni jezdni, zjazdów, chodników, miejsc postojowych i opaski drogowej * przebudowę oraz budowę przepustów drogowych, * wykonanie ścieków oraz wpustów deszczowych, * budowa kanalizacji deszczowej wraz z dwoma wlotami do rowu, * przebudowa sieci elektroenergetycznej nn, oświetlenia, * obsianie i uzupełnienie ziemią urodzajną powierzchni zielonych, odtworzenie zieleni, * wykonanie elementów stałej organizacji ruchu.		
6.	Przebudowa dróg gminnych w mieście Marki	Urząd Miasta Marki (WID)	3 598 117,20	1 311 272,78	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego oraz wykonanie poboczy	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						z kruszywa naturalnego na ulicach: Długa sięgacz, Hallera II, Rzemieslnicza, Baśniowa, Żabia, Topolowa, Długa, Piotrówka.		
7.	Wykonanie projektu rozbudowy ul. Wilczej na odcinku od ul. Słowińskiego do ul. Sokolej	Urząd Miasta Marki (WID)	66 912,00	100 368,00	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy drogi gminnej ul. Wilczej na odc. Od ul. Sowińskiego do ul. Sokolej wraz z uzyskaniem zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (ZRID) z rygiem natychmiastowej wykonalności.	Zadanie zrealizowane	-
8.	Wykonanie projektu rozbudowy ul. Jagiełły na odc. Od ul. Lisa Kuli do ul. Gen. Zajączka	Urząd Miasta Marki (WID)	129 150,00	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy drogi gminnej ul. Jagiełły na odcinku od ul. Lisa – Kuli do ul. Gen. Zajączka w Markach wraz z infrastrukturą	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						towarzyszącą.		
9.	Wykonanie projektu przebudowy ul. Sportowej	Urząd Miasta Marki (WID)	79 950,00	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy drogi gminnej ul. Sportowej na odcinku od ul. Lisa-Kuli do ul. Gen. Zajączka wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Zadanie zrealizowane	-
10.	Wykonanie projektu rozbudowy ul. Krakowskiej	Urząd Miasta Marki (WID)	58 671,00	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy drogi gminnej ulicy Krakowskiej na odcinku od ul. Poznańskiej do ul. Leśnej	Zadanie zrealizowane	-
11.	Rozbudowa ulicy Wczasowej i Weneckiej	Urząd Miasta Marki (WID)	1 838 009,71	-	Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, POIŚ, środki własne Gminy Miasto Marki	Rozbiórka ogrodzeń, budynku, istniejącej konstrukcji jezdni. Budowa jezdni, chodników, zjazdów. Wykonanie kanalizacji deszczowej. Wprowadzenie stałej organizacji ruchu.	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
12.	Wykonanie projektu rozbudowy ul. Żeromskiego na odc. od ul. Skrzetuskiego do ul. Sosnowej	Urząd Miasta Marki (WID)	75 276,00	112 914,00	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy ul. Żeromskiego na odc. od ul. Skrzetuskiego do ul. Sosnowej	Zadanie zrealizowane	-
13.	Wykonanie dokumentacji projektowej rozbudowy układu drogowego ulicy Małachowskiego wraz z Projektowaną 1 i Projektowaną 2 w mieście Marki	Urząd Miasta Marki (WID)	92 250,00	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla rozbudowy układu drogowego ulicy Małachowskiego wraz z Projektowaną 1 i Projektowaną 2	Zadanie zrealizowane częściowo Posiadanie decyzji pozwolenia na budowę drogi gminnej ul. Małachowskiego od działki ew. nr 20/107 obręb 3-06 do ul. Projektowanej wraz ze skrzyżowaniem oraz budowa drogi gminnej ul. Projektowanej od ul. Małachowskiego do Al. Marsz. J. Piłsudskiego	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
							w Markach Dla pozostałych odcinków dróg została opracowana koncepcja rozbudowy dróg.	
14.	System wypożyczalni rowerów miejskich	Urząd Miasto Marki (WID)	362 636,11	382 686,45	Własne	Rozwój komunikacji ekologicznej	Zadanie zrealizowane	-
15.	Budowa drogi S17 na odcinku węzeł Drewnica – Węzeł Ząbki (na terenie Miasta Marki powstanie Węzeł Drewnica)	GDDKiA	-	-	-	-	Zadanie nierealizowane	sprawa na etapie rozpoznania w sądzie administracyjnym w związku z zaskarżeniem decyzji
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE								
1.	Promowanie wiedzy dotyczącej PEM	Urząd Miasta Marki	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			Dokonywanie zapisów w mpzp z odesłaniem do przepisów szczególnych	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
2.	Upowszechnienie korzystania z systemu SI2PEM	Urząd Miasta Marki	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
GOSPODAROWANIE WODAMI								
1.	Prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami	Urząd Miasta Marki	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
	i jej ochrony przed zanieczyszczeniem							
2.	Monitoring wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	koszty poniesione w ramach funkcjonowania jednostki		środki własne Gminy Miasto Marki, NFOŚiGW	Realizacja Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2022-2027. W latach 2022 - 2023 badania w ramach PMŚ jednolitych części wód płynących realizowano zgodnie z obowiązującymi przepisami (rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i jednolitych części wód podziemnych oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych,	Zadanie realizowane w sposób ciągły zgodnie z 6-letnim cyklem planu gospodarowania wodami, zakres prowadzonych w ramach PMŚ badań jest corocznie aktualizowany	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych). Wyniki analiz oraz klasyfikacja badanych wskaźników są dostępne na stronie internetowej GIOŚ: https://wody.gios.gov.pl/pjwp/ .		
3.	Modernizacja rowów melioracyjno - komunalnych	Urząd Miasta Marki (WOŚ), właściciele gruntów	0,00	306 637,50	środki własne Gminy Miasto Marki + dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (POIŚ)	Modernizacja rowów melioracyjno-komunalnych na terenie Gminy Miasto Marki. 2023 r. - modernizacja rurociągu na rowie R-2 przy ul. Długiej w Markach (około 90m) wraz z umocnieniem skarpy rowu R-2 od strony jezdni, zakres prac obejmował m.in.: - rozbiórkę istniejącego kanału na rowie R-2, - przebudowę istniejącego kanału na rowie R-2 na dz. ew. nr 35 obręb 01-03 Marki z zachowaniem warunków technicznych odpowiadających funkcjonującemu urządzeniu wodnemu na długości ok. 95,0 mb	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						w tym: 2 studnie betonowe o średnicy Ø 1200 mm, 2 przyczółki żelbetowe na wlocie i wylocie kanału), - wykonanie: kanału Ø 600 mm, PP lub PVC, bez budowli: 92,60 m; kanałów drenażowych Ø 100 mm, PP lub PVC: 181,00 m; studni kontrolnych Ø 1200 mm: 2 szt.; przyczółków żelbetonowych gr. 0,30 m: 2 szt.; klap zwrotnych skośnych Ø 100 mm: 6 szt., - przebudowę istniejącego koryta rowu otwartego melioracyjnego komunalnego R-2, polegająca na umocnieniu skarpy prawej rowu, zlokalizowanej od strony jezdni ul. Długiej w Markach, na dz. ew. nr 1 obręb 01-02 Marki oraz dz. ew. nr 35 obręb 01-03 Marki, - wyprofilowanie skarpy prawej rowu w celu uzyskania jednorodnego		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						nachylenia skarpy od strony jezdni oraz umocnieniu jej płytami ażurowymi typu EKO na łącznej długości z istniejącymi przepustami ok. 312,0 mb, (długość umocnień bez istniejących przepustów – 256,5 mb)		
			17 220,00	34 500,00	środki własne Gminy Miasto Marki + dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (POIŚ)	Sporządzenie dokumentacji projektowej dot. modernizacji rowów melioracyjno-komunalnych na terenie Gminy Miasto Marki. 2022 r. - sporządzenie dokumentacji projektowej wraz z uzyskaniem niezbędnych zezwoleń na zadanie pn. „Modernizacja rurociągu na rowie R-2 przy ul. Długiej w Markach (około 90m) wraz z umocnieniem skarpy rowu R-2 od strony jezdni” 2023 r. - sporządzenie dokumentacji projektowej wraz		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						z uzyskaniem niezbędnych zezwoleń na zadanie pn. „Modernizacja fragmentu rowu melioracyjno-komunalnego R-6 (od ul. Kościuszki do ul. Kordeckiego) oraz fragmentu rowu melioracyjno-komunalnego R-6-4 (od ul. Kordeckiego do ul. Żeromskiego) w Markach”		
4.	Konserwacja rowów melioracyjno – komunalnych (w tym koszenie, odmulanie, udrażnianie)	Urząd Miasta Marki (WOŚ), właściciele gruntów	74 325,60	88 427,60	środki własne Gminy Miasto Marki	Konserwacja rowów (koszenie) przyczynia się do ich prawidłowego funkcjonowania, prawidłowego przepływu wód. Zakres prac obejmował wykoszenie roślinności (w tym drobnych krzewów) ze skarp i z dna rowów (ok. 17 205 m), wygrabienie wykoszonego pokosu ze skarp i z dna (ok. 17 205 m), wywiezienie wykoszonego pokosu (ok. 16 025 m)	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
5.	Bieżące utrzymanie wałów i rzeki Długiej	Wody Polskie Zarząd Zlewni w Dębem	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
6.	Mała retencja i błękitno – zielona infrastruktura	Urząd Miasta Marki, właściciele gruntów	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA								
1.	Budowa, rozbudowa i remont sieci kanalizacji deszczowej oraz infrastruktury towarzyszącej w mieście Marki – cz. 1	Urząd Miasta Marki (zarządzanie WPS, budowa kanalizacji deszczowej WID, rowy – WOŚ, oraz współpraca z Wodociągiem Mareckim)	-	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane	-
2.	Budowa magistrali wodociągowej od SUW-2 w powiązaniu z zadaniem miasta pn. „Modernizacja ciągu komunikacyjnego Karłowicza-Sobieskiego - Modrzewiowa” wraz z uzupełnieniem sieci kanalizacji sanitarnej	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	-	-	dotacja unijna z Funduszu Spójności w wysokości 706 828,37 zł (WoP nr 16)/ pożyczka z NFOŚiGW/środki własne (kredyt komercyjny)	Budowa magistrali wodociągowej od SUW-2 w powiązaniu z zadaniem Miasta pn. "Modernizacja ciągu komunikacyjnego Karłowicza-Sobieskiego-Modrzewiowa" (w tym: DN315 4082 m, DN160 74,1 m, DN110 723 m, DN90 18,4 m, DN40 27,0 m) oraz brakujących odgałęzień od magistrali wodociągowej	Zadanie zrealizowane częściowo inwestycja w KSM nierozpoczęta, zrealizowana w ul. Błękitnej i Akacyjnej	inwestycja pn. „Roboty budowlane uzupełniające nr 2 do zamówieni a podstawowego o pn. Zadanie 1.3 – Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						i odgałęzień od kanału do granic posesji w ramach ZRiD ciąg ulic: Karłowicza-Sobieskiego-Modrzewiowa. Zainstalowanie rur osłonowych i studni montażowych sieci monitoringu kanalizacji podciśnieniowej w ul. Karłowicza i Sobieskiego (wchodzące w w/w ZRiD). Sieci kablowe monitoringu kanalizacji podciśnieniowej od BUS1 do BUS10 i BUS13 (poza w/w ZRiD). Budowa kanalizacji sanitarnej DN200 w ul. Modrzewiowej oraz DN200 w ul. Błękitnej i Akacjowej wraz z odgałęzieniami do granic posesji.		miasta Marki – części 3" w zakresie budowy kanalizacji sanitarnej w ul. Błękitna i Akacjowa została zrealizowana w 2021 r. za kwotę 834.827,79 zł netto w ramach projektu unijnego nr POIS.02.03.0 0-00-0024/17 „Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji miasta Marki - Etap III” w IV kw.2022 zawarto umowę pożyczki z NFOSiGW na sieć wodociagową

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
								, natomiast kanalizacja jest inwestycją towarzyszącą (nie kwalifikuje się do dofinansowania ze środków tej pożyczki); realizacja uwarunkowana inwestycją drogową w ramach PPP oraz dostępnością środków finansowych (przewidywany znaczny wzrost kosztów budowy)
3.	Zakup wyposażenia eksploatacyjnego (miejsce zainstalowania/garażowania: SOSS)	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	-	165 958,54	środki własne WM	Zakup wyposażenia (meble) dla części administracyjno-warsztatowej SOSSu	Zadanie zrealizowane	-
4.	Rozbudowa SUW-2 do docelowej wydajności 300 m³/h	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	11 580,41	10 206,73	pożyczka z NFOŚiGW / środki własne	Rozbudowa SUW-2 do docelowej wydajności (studnia S-1R, drugi	Zadanie nie zostało zrealizowane	z uwagi na ograniczone środki

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
					WM	zbiornik wody uzdatnionej, doposażenie technologii w 4 filtry, zagospodarowanie terenu)	inwestycja nierozpoczęta	finansowe zadanie będzie realizowane jedynie w zakresie studni S-1R; w 2021 r. wykonano otwór badawczy za kwotę 255.840 zł netto, jego uzbrojenie w osprzęt umożliwiając y eksploatację studni będzie finansowane z pożyczki z NFOŚiGW, pozyskanej w 2022 r. - inwestycja nierozpoczęt a, dwa nieudane postępowani a przetargowe w 2023 r. (lipiec/sierpie

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
								ń), przygotowani e do negocjacji i zamówienia z wolnej ręki
5.	Dalsza rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, w tym wykupy sieci od deweloperów	Wodociąg Marecki Sp. z o.o.	685 575,58	650 868,41	środki własne WM	Wykupy sieci, w tym: sieć wodociągowa w roku 2022: ul. Ząbkowska, DZ63 L = 37,0 m (12,7 tys zł), ul. Długa, DZ110 L = 156,0 m (48,3 tys zł), ul. Wilcza, DZ110 L = 69,0 m (20,1 tys zł), ul. Krucza, DZ110 L = 124,4 m (12,9 tys zł), ul. Koszalińska, DZ50 L = 9,55 m (3,6 tys zł), ul. Braci Briggsów, DZ110 L = 124,5 m (26,7 tys zł), ul. Jutrzenki, DZ100 L = 40,5 m (18,6 tys zł), ul. Ząbkowska, DZ110 L = 115,5 m (36,1 tys zł), ul. Zieleniecka DZ110 L = 100 m (38,8 tys zł), ul. Kolorowa (02) DZ110 L = 70,0 m (19,1 tys zł), ul. Błękitna Dz110 L=59m, Dz110 L=46,1m (30,1 tys zł) sieć wodociągowa	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						w roku 2023: ul. Jasińskiego DZ110 L = 43,0 m 15,9 tys zł, ul. Skowronia DZ63 L = 25,0 m 3,0 tys zł, ul. Wesola DZ110 L = 37,5 m, DZ90 L = 33,5 m 6,4 tys zł, ul. Bandurskiego DZ110 L = 52,5 m 15,7 tys zł, ul. Wesola DZ160 L = 239,3 m 95,7 tys zł, ul. Skowronia DZ110 L = 53,5 m 17,1 tys zł,u. Pastelowa Dz110 L = 57,5 m 25,48 tys zł, ul. Kujawska Dz110 L = 39 m 11,20 tys zł, ul. R. Kowalskiego/ks. Kordeckiego DZ110 L = 106,7 m 16,3 tys zł sieć kanalizacyjna w r. 2022: ul. Długa, DZ200 L = 158,5 m (70,3 tys zł), ul. Długa, DZ160 L = 5,5 m (1,9 tys zł), ul. Dmowskiego, DZ90 L = 2,7, DZ160 L = 4,0 m +KZ899A (9,3 tys zł), ul. Krucza, DZ200 L = 156,1 m (34,3 tys zł), ul. Ząbkowska, DZ200 L = 58,0 m (20,5 tys zł),		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						ul. Ząbkowska, DZ200 L = 120,5 m (39,2 tys zł), ul. Kurpińskiego 30, DZ160 L = 19,6 m (14,2 tys zł), ul. Wilcza (MIET-BUD), DZ63 L = 78,0 m + 2 × PPŚ (41,9 tys zł), ul. Jutrzenki, DZ160 L = 6,5 m, DZ90 L = 11,5 m (8,3 tys zł), ul. Braci Briggsów, DZ200 L = 119,0 m (56,1 tys zł), ul. Kołobrzaska, DZ200 L = 58,86 m, DZ160 L = 8,9 m, ul. Sadowa, DZ160 L = 5,38 m; (razem 23,3 tys zł), ul. Kolorowa (02), DZ200 L = 72,0 m (24,7 tys zł), ul. Zielenieckiej, DZ200 L = 100,5 m, 56,4 tys zł sieć kanalizacyjna w r. 2023: ul. Jasińskiego DZ200 L = 98,0 m 41,1 tys. zł, ul. Skargi DZ63 L = 3,0 m 17,5 tys. zł (I rata zapłacona: 1,6 tys. zł) , ul. Gerwazego DZ63 L = 10,4 m 12,6 tys zł, ul. Skowronia DZ160 L = 9,5 m 1,2 tys. zł		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						ul. Wesola DZ200 L = 26,5 m 7,4 tys zł, ul. Zygmuntowska DZ63 L = 1,5 m 20,6 tys zł, ul. Bandurskiego DZ200 L = 49,5 m 39,8 zł, ul. Legionowa 28 DZ160 L = 5,0 m 3,7 tys zł, ul. Skowronia DZ200 L = 50,5 m 31,4 tys zł, ul. Wesola DZ200 L = 377,0 m 84,9 tys zł, ul. Okólna DZ63 L = 34,0 m 31,9 tys zł, ul. Obrońców 7AB DZ63,0 m L = 7,0 m 20,9 tys zł (I rata zapłacona: 1,6 tys zł), ul. Pastelowa Dz 200 L = 69,5 m 51,1 tys zł, ul. Jagiełły Dz200 L= 93,5 m 53,2 tys zł, ul. Kujawska Dz200 L = 43 m 14,6 tys zł, ul. Zagłoby 32, 32A Dz 63 L = 51 m 12,2 tys zł		
6.	Prowadzenie rejestru zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			Ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na podstawie zgłoszeń otrzymywanych od mieszkańców. Ponadto pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						Wodnej Urzędu Miasta Marki prowadzili interwencyjne kontrole dokumentów na podstawie art. 6 ust. 5a i ust. 5aa ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Kontrole wykonywane były w sposób interwencyjny zgodnie z zarządzeniem Burmistrza Miasta Marki w sprawie wprowadzenia ogólnych procedur przeprowadzania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska oraz utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki. Skontrolowano: W 2022 roku przeprowadzono 42 kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a w zakresie posiadania umów oraz przeprowadzono 42 kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a w zakresie		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						posiadania dowodów uiszczania opłat za usługi pozbywania się nieczystości ciekłych zebranych na terenie nieruchomości lub innego sposobu udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b. W 2023 roku przeprowadzono 29 kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a w zakresie posiadania umów oraz przeprowadzono 29 kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a w zakresie posiadania dowodów uiszczania opłat za usługi pozbywania się nieczystości ciekłych zebranych na terenie nieruchomości lub innego sposobu udokumentowania wykonania obowiązków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3b.		
GLEBY								

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
1.	Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego konieczności ochrony gleb klasy I-IV i racjonalnego gospodarowania ich zasobami	Urząd Miasta Marki	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
2.	Prowadzanie rejestru terenów zdegradowanych	Urząd Miasta Marki	Zadanie realizowane w ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW								
1.	Stała kontrola oraz likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	25 051,68	19 353,60	środki własne Gminy Miasto Marki	Likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów komunalnych i budowlanych w granicach administracyjnych Gminy Miasto Marki. Gmina Miasto Marki co roku prowadzi likwidację nielegalnych wysypisk zlokalizowanych na terenie miasta. Pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej Urzędu Miasta Marki podczas czynności kontrolnych ustalają miejsca do uprzątnięcia,	Zadanie realizowane na bieżąco wg potrzeb	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						dodatkowo miejsca są również zgłaszane przez mieszkańców Marek i w przypadku, gdy znajdują się na terenach gminnych są uprzątane w ramach ww. akcji. Dodatkowo w ramach społecznych akcji sprzątania terenów gminnych, Gmina udostępnia kontenery na odpady, rękawiczki i worki mieszkańcom. W 2022 roku uprzątnięto 73,0 m³ odpadów komunalnych oraz 41,0 m³ odpadów budowlanych. W 2023 roku uprzątnięto 150,0 m³ odpadów komunalnych (wykazana kwota nie uwzględnia wydatków za ww. zadanie z 2023 roku, a poniesionych w 2024 roku).		
2.	Coroczne opracowanie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Miasta Marki	W ramach obowiązków statutowych			Sporządzanie rocznego sprawozdania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
3.	Roczne sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	W ramach obowiązków statutowych			Sporządzanie rocznego sprawozdania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi	Zadanie zrealizowane	-
4.	Przebudowa PSZOK	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	0,00	0,00	-	Zadanie nierealizowane w latach 2022-2023	Zadanie nie zostało zrealizowane	-
5.	Kontrolowanie stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	W ramach obowiązków statutowych			Zadanie ciągłe, prowadzone w ramach bieżącej działalności, nieinwestycyjne	Zadanie realizowane na bieżąco	-
6.	Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Urząd Miasta Marki (WOŚ), Starostwo Powiatowe w Wołominie	b.d.	b.d.	środki powiatu wołomińskiego - brak danych	Mieszkańcy, którzy posiadali zdemontowane płyty azbestowe (eternit) mogli skorzystać z bezpłatnego odbioru wyrobów zawierających azbest. W tym celu w Urzędzie Miasta Marki składali wnioski na bezpłatny transport oraz unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. Urząd Miasta Marki informował także mieszkańców o możliwości zgłoszenia nieruchomości do bezpłatnego odbioru zdemontowanych	Zadanie realizowane na bieżąco	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						odpadów azbestowych. Akcja prowadzona była ze środków Starostwa Powiatowego w Wołominie i cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców. 2022: odebrano i unieszkodliwiono 16,36 Mg wyrobów zawierających azbest z 9 nieruchomości 2023: odebrano i unieszkodliwiono 27,76 Mg wyrobów zawierających azbest z 31 nieruchomości		
7.	Opracowanie aktualizacji programu usuwania azbestu i wyrobów azbestowych wraz z aktualizacją inwentaryzacji	Urząd Miasta Marki	0,00	20 000,00	środki własne Gminy Miasto Marki, dotacja (14 600,00 zł) Skarp Państwa reprezentowany przez Ministra Rozwoju i Technologii	Opracowanie aktualizacji inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Miasto Marki oraz aktualizacji "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Marki". Zadanie zrealizowane zgodnie z "Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-	Zadanie realizowane na bieżąco	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						2032". Beneficjent (Gmina Miasto Marki) został wyłoniony w drodze konkursowego trybu wyboru ofert złożonych w odpowiedzi na ogłoszenie zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Rozwoju i Technologii, zgodnie z Regulaminem konkursu na realizację w 2023 r. zadań wynikających z „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Dane z aktualizacji inwentaryzacji zostały wprowadzone do bazy azbestowej.		
8.	Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi w szczególności w zakresie	Urząd Miasta Marki	78 381,75	0,00	środki własne Gminy Miasto Marki (MBO)	Zadanie MBO pn. „Łączą nas Czyste Marki - zakup i montaż 100 koszy na śmieci i stacji dla psów”. W ramach zadania w 2022 roku ustawiono na terenie Gminy Miasto Marki 25 sztuk psich stacji oraz 75 szt.	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
	selektywnego zbierania odpadów komunalnych					fabrycznie nowych koszy ulicznych na odpady.		
			0,00	0,00	-	Na stronie internetowej www.czyste.marki.pl prowadzonej przez Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej znajdują się artykuły dot. prawidłowego postępowania z odpadami, zapobiegania powstawania odpadów, zakazu spalania odpadów itp. Była też prowadzona kampania edukacyjna „Kompostuj bioodpady!” w ramach, której zamieszczone zostało szereg porad dot. kompostowania bioodpadów. Uruchomiono dla mieszkańców aplikację KiedyWywóz, gdzie mieszkańcy oprócz informacji dotyczącej harmonogramu odbioru odpadów znaleźć mogą również wytyczne dot. segregowania odpadów, PSZOK itp.		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
			4 194,30	4 575,60	środki własne Gminy Miasto Marki	Aplikacja mobilna "Kiedy wywóz". Aplikacja „Kiedy wywóz” to proste narzędzie na urządzenia mobilne (smartphony, tablety), które przypomina o zbliżających się terminach odbioru poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych. W aplikacji znajduje się zakładka „edukacja”, która ułatwia prawidłowe prowadzenie segregacji odpadów „u źródła”.		
			-	-	środki własne Gminy Miasto Marki	Zadanie pn. „Wymień baterie na choinkę”. Stoisko edukacyjne Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Akcja edukacyjna mająca na celu uświadamianie mieszkańców w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi (bateriami i akumulatorami).		
ZASOBY PRZYRODNICZE								
1.	Pielęgnacja pomników przyrody	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	0,00	13 336,80	środki własne Gminy Miasto	Wykonano cięcia pielęgnacyjne, usunięcie	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
					Marki	posuszu, korekta korony drzew nad pasem drogowym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, wszelkie zabiegi pielęgnacyjne dot. pomników przyrody to zadanie własne gmin		
2.	Zabiegi pielęgnacyjne na drzewach rosnących w obszarze objętym ochroną konserwatorską	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	5 219,10	0,00	środki własne Gminy Miasto Marki	Wykonanie wycinki drzew w Parku Briggsów. Teren objęty jest ochroną konserwatora zabytków, tym samym usunięcie drzew wymaga stosownych uprawnień	Zadanie zrealizowane	-
3.	Ochrona kasztanowców przed szrotówkiem kasztanowcowiaczkami	Urząd Miasta Marki (WOŚ)	7 296,97	8 093,40	środki własne Gminy Miasto Marki	Zakup opasek lepowych wraz z dyspenserami feromonowymi. Poprawa stanu zdrowotnego drzew oraz ich zabezpieczenie przed szkodnikiem. Montażem opasek zajmuje się Zakład Usług Komunalnych	Zadanie zrealizowane	-
4.	Utrzymanie terenów rekreacyjnych oraz zieleni urządzonej oraz jej rozwój	Urząd Miasta Marki	24 840,00	0,00	środki własne Gminy Miasto Marki	Utrzymanie pasów zieleni ul. Małachowskiego. Wykonanie nasadzeń krzewów poprawiających estetykę ulicy (zadanie	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						zrealizowane przez WID)		
5.	Wykonanie nasadzeń zastępczych drzew i krzewów na terenach zieleni miejskiej w Markach	Urząd Miasta Marki	58 944,24	67 770,00	środki własne Gminy Miasto Marki	Co roku sadzone są nowe drzewa, które nie tylko poprawiają estetykę miasta, ale również oczyszczają powietrze, drzewa pełnią również istotną rolę w utrzymywaniu wody w glebie i obniżaniu temperatury w miastach poprzez zacienianie ulic i chodników. W 2022 roku posadzono łącznie 106 drzew z gatunków klon pospolity, lipa drobnolistna, jarząb pospolity, wiąz szypułkowy. Drzewa posadzono m.in. przy ul. Ceglanej, Stawowej, Dębowej, Cisowej, Kartografów, Żeromskiego, Wilczej, Okólnej. Posadzonych zostało również 6 sztuk krzewów z gatunku Lilak przy Al. Piłsudskiego 82 (kamienice Braci Briggsów). W 2023 roku posadzono	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
						łącznie 106 drzew z gatunków klon czerwony, klon pospolity, jarząb pospolity, lipa srebrzysta, lipa drobnolistna płatan klonolistny, grab kolumnowy. Drzewa posadzono m.in. przy ul. Wesolej, Spacerowej, Stawowej, Sportowej, Norwida, Dużej, Okólnej, Piłsudskiego, Bocianie, Cisowej. Posadzony został również 1 krzew z gatunku Lilak przy Al. Piłsudskiego 82 (kamienice Braci Briggsów)		
6.	Nowe nasadzenia	Nadleśnictwo Drewnica	-	-	-	-	Zadanie nie zostało zrealizowane	Brak zrębów
7.	Utrzymanie infrastruktury leśnej w dobrym stanie	Nadleśnictwo Drewnica	30000	60000	środki własne	Utrzymanie zagospodarowania turystycznego i parkingu	Zadanie zrealizowane	-
8.	Ochrona PPOŻ., budowa dróg pożarowych, oraz monitoring występowania szkodników w lasach	Nadleśnictwo Drewnica	1000	3000	środki własne	Prognozowanie występowania szkodników owadzych sosny	Zadanie zrealizowane	-
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI								
1.	Wykreowanie właściwych zachowań	Urząd Miasta Marki	W ramach obowiązków statutowych			-	Zadanie zrealizowane	-

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania	Stopień realizacji	Uwagi
			2022	2023				
	społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych							
2.	Utrzymanie jednostki OSP oraz wsparcie w zakresie wyposażenia do prowadzenia działań ratowniczych, zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom oraz zagrożeniom środowiska i zdrowia człowieka wynikającym z nadzwyczajnych zdarzeń	Urząd Miasta Marki	198 000,00	247 000,00	środki własne Gminy Miasto Marki + dofinansowania Urząd Marszałkowski Woj. Maz.	Utrzymanie jednostki OSP, zakup dodatkowego wyposażenia i sprzętu,	Zadanie zrealizowane	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miejskiego w Nowogardzie

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"

Tabela 2. Zadania zrealizowane w latach 2022-2023 a nie wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki

L.p.	Nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Poniesione koszty [zł]		Źródło finansowania	Opis zadania
			2022	2023		
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA						
1.	Mycie jezdni	MZDW	8 000,00	8 000,00	Budżet województwa	Mycie jezdni, chodników i ścieżek rowerowych w ciągu dróg wojewódzkich administrowanych przez MZDW
ZAGROŻENIE HAŁASEM						
2.	Remont	MZDW	143 409,00	-	Budżet województwa	Wykonanie remontu częściowego zatoki autobusowej w miejscowości Marki (przystanek Legionowa 01) wraz z chodnikiem w ciągu drogi wojewódzkiej nr 632
ZASOBY PRZYRODNICZE						
3.	Koszenie traw	MZDW	167 000,00	167 000,000	Budżet województwa	Koszenie traw i chwastów oraz zbieranie śmieci na drogach administrowanych przez MZDW w Warszawie
4.	Dostawa sadzonek	MZDW	10 000,00	10 000,00	Budżet województwa	Dostawa sadzonek do wykonania nasadzeń kompensacyjnych w pasie dróg wojewódzkich będących w zarządzie MZDW w Warszawie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miasta Marki

5. Analiza wskaźników monitorowania efektywności Programu Ochrony Środowiska

Podstawą monitoringu realizacji programu ochrony środowiska jest sprawozdawczość oparta na wskaźnikach odzwierciedlających stan środowiska. W celu nadzoru nad realizacją opracowanego programu, przyjęte zostały wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań - analiza tych wskaźników miała być podstawą do korekty i weryfikacji przedsięwzięć planowanych w programie ochrony środowiska.

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku**

Tabela 3. Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025 z perspektywą na lata 2026-2029

L.p.	Nazwa	Wartość bazowa	Wartość w roku 2022	Wartość w roku 2023
1.	Liczba substancji z przekroczeniami w strefie mazowieckiej (WIOŚ)	3	1	0
2.	Poziom hałasu Leq (WIOŚ)	-	-	-
3.	Liczba szkoleń dot. PEM	0	0	0
4.	Liczba Biuletynów Informacyjnych dot. PEM	0	0	0
5.	Liczba jednolitych części wód w stanie co najmniej dobrym (WIOŚ)	0	0	0
6.	Procent ludności korzystającej z kanalizacji (GUS)	89,3%	90,8%	b.d.
8.	Procent ludności korzystającej z wodociągów (GUS)	89%	90,9%	b.d.
9.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i liczba zbiorników bezodpływowych	5 3834	6 2 413	8 37
10.	Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji	0	0	0
11.	Ilość odpadów zebranych selektywnie	15 857,76 Mg	17 918,97 Mg	27 635,07 Mg
12.	Powierzchnia zieleni urządzonej (GUS)	36,61 ha	36,53 ha	36,53 ha
13.	Lesistość (%)	31,9%	31,8%	31,9%
14.	Liczba poważnych awarii na terenie gminy	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miasta Marki.

5. Ocena postępu wdrażania POŚ oraz ocena rozbieżności pomiędzy przyjętym w Programie celami a ich wykonaniem

W okresie od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku w ramach Programu Ochrony Środowiska wyznaczonych zostało 65 zadań. Z tych 65 zadań, podjęto się realizacji 56 zadań. Daje to stopień realizacji na poziomie 86,15%.

Tabela poniżej przedstawia stopień realizacji poszczególnych celów wyznaczonych w ramach 9 obszarów interwencji Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 4. Stopień realizacji poszczególnych celów wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska

Lp.	Obszar interwencji	Liczba wyznaczonych zadań	Liczba zrealizowanych zadań	Stopień realizacji danego celu
1.	Ochrona klimatu i powietrza	16	15	93,75%
2.	Zagrożenie hałasem	15	14	93,33%
3.	Pola elektromagnetyczne	2	2	100%
4.	Gospodarowanie wodami	6	6	100%
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	6	4	66,66%
6.	Gleby	2	2	100%
7.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	8	7	87,5%
8.	Zasoby przyrody	8	7	87,5%
9.	Zagrożenie poważnymi awariami	2	2	100%

Cel wyznaczony w obszarze interwencji „Ochrona klimatu i powietrza” został w analizowanym okresie wykonany w 93,75%. Zrealizowano szereg zadań związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, zmianami sposobu ogrzewania budynków oraz edukacją ekologiczną.

Cel wyznaczony w ramach połączonego obszaru interwencji „Zagrożenie hałasem” został osiągnięty w 93,33%.

Cel w obszarze interwencji „Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym” został zrealizowany w 100%. W kolejnym okresie należy dążyć do zrealizowania zadań z zakresu pól elektromagnetycznych aby utrzymać dobry stan w tym zakresie. Należy w dalszym ciągu utrzymać działania w zakresie promieniowania elektromagnetycznego tj. nisko konfliktowe lokalizacje źródeł pól elektromagnetycznych, monitoring emisji pól oraz weryfikację zgłoszeń instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne.

W ramach obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami” cel został zrealizowany w 100%. Wykonywano zadania polegające na bieżącym utrzymaniu cieków.

Cel wyznaczony w ramach obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa” zrealizowany został w 66,66%. Należy kontynuować działania usprawniające funkcjonowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie.

Cel wyznaczony w obszarze interwencji „Gleby” został zrealizowany w 100%. W dalszych latach należy kontynuować zadania administracyjno-kontrolne wyznaczone w ramach tego obszaru.

W zakresie gospodarki odpadami, wyznaczony cel został zrealizowany w 87,5%, dzięki czemu Gmina Miasto Marki osiągnęła wysoki poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych oraz rok rocznie zmniejsza się ilość niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych odebranych od mieszkańców. Działania w zakresie osiągnięcia celu w obszarze interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów” skupiały się na bieżącym prowadzeniu systemu gospodarki odpadami oraz usuwaniu wyrobów azbestowych. W kolejnych latach należy kontynuować realizację zadania związanego z całkowitym usunięciem wyrobów zawierających azbest, recyklingiem odpadów biodegradowalnych, zmniejszeniem strumienia odpadów zmieszanych oraz podnoszenia świadomości mieszkańców i przedsiębiorców z terenu gminy w zakresie zasad gospodarki odpadami, skupienie uwagi na ograniczaniu wytwarzania odpadów, wdrażania idei „less waste”.

W ramach obszaru interwencji „Zasoby przyrody” poziom realizacji wyznaczonego celu wynosił 87,5%. Podjęte działania skupiały się na bieżącej pielęgnacji zasobów przyrodniczych, terenów zielonych i lasów.

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku**

W zakresie zagrożenia poważnymi awariami wyznaczono dwa zadania służące realizacji celu, jakim jest minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków w przypadku wystąpienia awarii, efekty realizacji tego celu to 100%. W dalszym ciągu należy prowadzić wyznaczone zadania, celem zabezpieczenia mieszkańców gminy i środowiska przyrodniczego przed skutkami ewentualnej poważnej awarii przemysłowej.

6. Analiza wydatków poniesionych na ochronę środowiska

Z analizy zadań środowiskowych wyznaczonych do realizacji na lata 2022-2023 na terenie Gminy Miasto Marki, zawartych w powyższych tabelach, wynika, że łączne koszty na ochronę środowiska w latach 2022-2023 wyniosły **34 293 953,43 zł**. Dodatkowo wykonano zadania nieuwzględnione w programie ochrony środowiska o łącznej sumie **513 409 zł**. Całkowite koszty poniesione na ochronę środowiska w latach 2022-2023 na terenie Gminy Miasto Marki wynosiły **34 807 362,43 zł**.

Największe koszty generowały zadania zawarte w obszarze interwencji „Zagrożenie hałasem”. Łączna suma przeznaczona na realizację zadań z tego zakresu wyniosła 30 455 041,59 zł.

Tabele nr 5-7 przedstawiają koszty realizacji Programu Ochrony Środowiska za lata 2022-2023 w rozbiciu na poszczególne obszary interwencji.

Tabela 5. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska na lata 2022-2023

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2022 roku [zł]	Poniesione koszty w 2023 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
Ochrona klimatu i powietrza	408 983,33	508 570,70	917 554,03
Zagrożenie hałasem	17 082 773,09	13 372 268,50	30 455 041,59
Pola elektromagnetyczne	-	-	
Gospodarowanie wodami	91 545,60	429 565,10	521 110,70
Gospodarka wodno-ściekowa	697 155,99	827 033,68	1 524 189,67
Gleby	-	-	
Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	107 627,73	43 929,20	151 556,93
Zasoby przyrody	127 300,31	152 200,20	279 500,51
Zagrożenie poważnymi awariami	198 000,00	247 000,00	445 000,00
Łączne koszty generowane przez zadania z zakresu ochrony	18 713 386,05	15 580 567,38	34 293 953,43

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku**

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2022 roku [zł]	Poniesione koszty w 2023 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
środowiska			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miejskiego w Mieście Marki

Tabela 6. Koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2022-2023, ale nie wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2022 roku [zł]	Poniesione koszty w 2023 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
Ochrona klimatu i powietrza	8 000,00	8 000,00	16 000,00
Zagrożenie hałasem	143 409,00	-	143 409,00
Pola elektromagnetyczne	-	-	-
Gospodarowanie wodami	-	-	-
Gospodarka wodno-ściekowa	-	-	-
Gleby	-	-	-
Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	-	-	-
Zasoby przyrody	177 000,00	177 000,00	354 000,00
Zagrożenie poważnymi awariami	-	-	-
Łączne koszty generowane przez zadania z zakresu ochrony środowiska	328 409,00	185 000,00	513 409,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miejskiego w Mieście Marki

Tabela 7. Łączne koszty poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2022-2023

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2022 roku [zł]	Poniesione koszty w 2023 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
Ochrona klimatu i powietrza	416 983,33	516 570,70	933 554,03
Zagrożenie hałasem	17 226 182,09	13 372 268,50	30 598 450,59
Pola elektromagnetyczne	-	-	-
Gospodarowanie wodami	91 545,60	429 565,10	521 110,70
Gospodarka wodno – ściekowa	697 155,99	827 033,68	1 524 189,67
Gleby	-	-	-
Gospodarowanie odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	107 627,73	43 929,20	151 556,93
Zasoby przyrody	304 300,31	329 200,20	633 500,51
Zagrożenie poważnymi awariami	198 000,00	247 000,00	445 000,00

**Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki na lata 2022-2025
z perspektywą na lata 2026-2029 za okres od 1 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku"**

Obszar wyznaczony w Programie Ochrony Środowiska	Poniesione koszty w 2022 roku [zł]	Poniesione koszty w 2023 roku [zł]	Poniesione koszty łącznie [zł]
Łączne koszty generowane przez zadania z zakresu ochrony środowiska	19 041 795,05	15 145 437,98	34 807 362,43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankietyzacji jednostek, danych z Urzędu Miejskiego w Mieście Marki

7. Propozycja zmian w założeniach podstawowego programu poprzez wykazanie nowych przedsięwzięć wymagających wprowadzenia, bądź weryfikacji przyjętego Programu

W związku z nieosiągnięciem oczekiwanych wartości wskaźników w obszarze gospodarowania wodami (zły stan wód powierzchniowych i podziemnych), jak również w obszarze gospodarki wodno-ściekowej (w szczególności procent skanalizowania i zwodociągowania poniżej 100% w obydwóch przypadkach) oraz w obszarze gospodarowania odpadami (wysoki poziom odbioru zmieszanych odpadów komunalnych, niewystarczająca ilość zdemontowanych wyrobów azbestowych) należy kontynuować zadania o charakterze ciągłym wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki, zrealizować te zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska do realizacji na lata 2022-2023, a które nie zostały zrealizowane, jak również planowo zrealizować zadania wyznaczone na kolejne lata.

W tym w szczególności do zadań takich należy:

- montaż instalacji OZE na terenie gminy,
- propagowanie transportu niskoemisyjnego,
- kontrola obowiązków mieszkańców w zakresie użytkowania indywidualnych źródeł ciepła,
- termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej wraz z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja i budowa kanalizacji wodno-ściekowej,
- kontrola przestrzegania obowiązków gospodarki ściekowej przez mieszkańców i przedsiębiorców,
- zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami

- biodegradowalnymi,
- pielęgnacja i utrzymanie terenów zielonych.

8. Podsumowanie

Raport z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki obejmuje lata 2022-2023. Za główny cel niniejszego opracowania przyjęto analizę realizacji określonych działań mających na celu poprawę stanu środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Miasto Marki oraz analizę tendencji zmian jakie zachodzą na jej terenie, w oparciu o przyjęte wskaźniki monitorowania. Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z dwuletniego okresu realizacji celów i zadań ekologicznych pokazuje tendencję zmian i efekt realizacji zadań. Wskaźniki monitorowania zostały przedstawione na przestrzeni roku: 2022-2023.

Raport oparty jest o dane powszechnie dostępne, publikowane przez urząd statystyczny oraz dane uzyskane z instytucji zobowiązanych do udostępniania informacji o środowisku. Otrzymano odpowiedzi na ankiety od większości instytucji wskazanych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Marki.

Z analizy zadań środowiskowych wyznaczonych do realizacji na lata 2021-2023 na terenie Gminy Miasto Marki, zawartych w powyższych tabelach, wynika, że łączne koszty na ochronę środowiska w latach 2022-2023 wyniosły 34 293 953,43 zł. Dodatkowo wykonano zadania nieuwzględnione w programie ochrony środowiska o łącznej sumie 513 409,00 zł. Całkowite koszty poniesione na ochronę środowiska w latach 2022-2023 na terenie Gminy Miasto Marki wynosiły 34 807 362,43 zł.

Największe koszty generowały zadania zawarte w obszarze interwencji „Zagrożenie hałasem”. Łączna suma przeznaczona na realizację zadań z tego zakresu wyniosła 30 455 041,59 zł.

W okresie od 01 stycznia 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku w ramach Programu Ochrony Środowiska wyznaczonych zostało 65 zadań. Z tych 65 zadań, podjęto się

realizacji 56 zadań. Daje to stopień realizacji na poziomie 85,16%.

W oparciu o dokonaną analizę zgromadzonych informacji nt. można wysunąć następujące wnioski:

- 1) największy postęp można zaobserwować w przypadku realizacji działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, gospodarki wodno-ściekowej oraz zagrożenia hałasem.
- 2) zadania, mające na celu poprawę stanu środowiska na terenie gminy były wykonywane głównie przez jednostki budżetowe,
- 3) nie zostały zrealizowane wszystkie zadania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska, tym samym nie zostały w pełni osiągnięte oczekiwane cele środowiskowe, choć trendy widoczne podczas analizy wskaźników środowiskowych przyjęły oczekiwany trend,
- 4) w kolejnych latach należy podjąć się realizacji zadań, których nie udało się zrealizować w latach 2022-2023, należy jednak zweryfikować te zadania i przeprowadzić szczegółową analizę potrzeb i stanu środowiska, ponieważ część tych zadań mogła się zdezaktualizować.